

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Er is sprake van een wettelijke reserve.
- De reserve is ontstaan zonder dat daartegenover liquide middelen zijn ontvangen (en de reserve is onverbrekkelijk verbonden aan de in waarde gestegen machines).

Opmerking

Uitsluitend 0 of 2 scorepunten toekennen.

2 maximumscore 2

Nee, bij De Keijzer worden de aandelen bij het uitreiken van het stockdividend à pari geplaatst.

Opmerking

Uitsluitend 0 of 2 scorepunten toekennen.

3 maximumscore 2

- winstsaldo na aftrek van vennootschapsbelasting $\frac{2.500.000}{}$
preferent dividend 5% van 2.000.000 = $\frac{100.000}{}$
 $\frac{2.400.000}{}$
reservering 0,50 x 2.400.000 = $\frac{1.200.000}{}$
beschikbaar voor gewoon dividend $\frac{1.200.000}{}$ 1

- dividendpercentage $\frac{1.200.000}{30.000.000} \times 100\% = 4\%$ 1

4 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening is:

$$0,25 \times 0,04 \times 5 - 0,15 \times 0,04 \times 5 = \text{€ } 0,02$$

5 maximumscore 2

- stockdividend per aandeel $0,75 \times 0,04 \times 5 = \text{€ } 0,15$ 1
- nominale waarde van een aandeel is € 5,-

dus per 100 gewone aandelen is het stockdividend $\frac{0,15}{5} \times 100 =$

3 aandelen 1

Opgave 2

6 maximumscore 2

a, Bouwfonds ontvangt van de toekomstige eigenaren (de afnemers) telkens een bedrag vooruit bij aanvang van de volgende bouwfase.

7 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Bij bouw zonder voorverkoop zullen de bouwkosten door de projectontwikkelaar uit de liquide middelen betaald worden en/of het bedrag van de crediteuren of nog te betalen bedragen zullen fors oplopen. Dat betekent dat de vlottende activa (exclusief voorraden) dalen en/of de vlottende passiva stijgen, dus daalt de quick ratio.

De projectontwikkelaar zal bankkrediet moeten opnemen om aan zijn eigen verplichtingen te kunnen voldoen.

8 maximumscore 4

	jaarkosten conventionele variant		jaarkosten duurzame variant	
	berekening	bedrag	berekening	bedrag
energiekosten	$(1,8 \times 250 + 1.025) \times 0,56 \times 24$	19.824	$0,22 \times 109.200$	24.024
meter- en transportkosten	169×24	4.056		4.400
afschrijvingskosten	$\frac{7.850}{15} \times 24$	12.560		
onderhoudskosten	135×24	3.240		
leasekosten			1.734×12	20.808
voordeel groene hypotheek			377×24	- 9.048
totaal		39.680		40.184

- energiekosten 1
- afschrijvingskosten 1
- onderhoudskosten 1
- overige berekeningen 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> De groene hypotheek is een spaarhypotheek; er wordt tussentijds niet afgelost Het rentebedrag en daarmee het rentevoordeel blijven jaarlijks gelijk 	1 1
10	maximumscore 2	
	$65.000 \times 0,01 \times 0,58 = \text{€ } 377$	
11	maximumscore 1	
	$0,1122 \times 185.000 = \text{€ } 20.757$	
12	maximumscore 3	
	bedrag maandelijkse leasetermijn na aftrek winstopslag etc.:	
	$1.734 - 25 \times 24 = \text{€ } 1.134$	
	netto investering $185.000 - 20.757 = 164.243$	
	– Als uitgegaan wordt van $\text{PMT} = 1.134$:	
	$\text{CW} = 1.134 \times \frac{1 - (1,0025)^{-180}}{0,0025} = 164.209,40$	
	GR: $n = 15 \times 12 = 180$; $i = 0,25$; $\text{pmt end} = - \text{€ } 1.134$; solve $\text{pv} = \text{€ } 164.209,40$ (afwijking door afrondingsverschillen)	
	– Als uitgegaan is van $\text{PV} = 164.243$, is $\text{PMT } 1.134,23$ dus afgerond $\text{€ } 1.134,-$	
13	maximumscore 4	
	Zie correctievoorschrift vraag 8.	
	conclusie: jaarkosten duurzame variant $\text{€ } 40.184 < 39.680 \times 1,10$ ($\text{€ } 43.648$)	
	Duna Verde kiest voor de duurzame variant.	
	<ul style="list-style-type: none"> energiekosten leasekosten voordeel groene hypotheek + totale kosten conclusie 	1 1 1 1

Opgave 3

14 maximumscore 1

De inspraak van ouders kan in de statuten vastgelegd worden (bijvoorbeeld door in het bestuur enkele plaatsen voor te behouden aan ouders, door het instellen van een cliëntenplatform).

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2 6,40 x 5,25 x 5 x 13 = € 2.184	
16	maximumscore 3	
	• 6,40 x 5,25 x 1,10 x 1,25 x 15 x (40 – 4) = € 24.948	2
	• credit	1

Opgave 4

17	maximumscore 2	
	• Constante machinekosten maken een groot deel uit van de kostprijs van een frame. Er is geen sprake van onderbezetting. Als de bedrijfstijd wordt gehalveerd, is een investering in een nieuwe machine nodig om dezelfde productie te kunnen realiseren	1
	• Dus kunnen de constante machinekosten per frame toenemen met een hoger bedrag dan waarmee de loonkosten per frame zullen dalen	1
18	maximumscore 2	
	• productie per uur $\frac{11.952}{3.984} = 3$	1
	• machine-uurtarief (48 + 12) x 3 = € 180	1
19	maximumscore 2	
	• toegestaan aantal uren $\frac{960}{3} = 320$	1
	• efficiencyresultaat (320 – 324) x 180 = € 720 nadelig	1
20	maximumscore 3	
	• begrote constante kosten $48 \times \frac{11.952}{12} = 47.808$	1
	• werkelijke constante kosten $58.968 - (324 \times 3 \times 12) = \underline{47.304}$ prijresultaat op de constante kosten € 504 voordelig	2

Opgave 5

21	maximumscore 2	
	• Jaarlijks oppotten betekent dat (diverse jaren) de baten hoger waren dan de lasten en de algemene reserve is toegenomen	1
	• De hogere algemene reserve betekent een hoger eigen vermogen bij een gelijkblijvend vreemd vermogen, dus een hogere solvabiliteit	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

Door een te lage waardering van vaste activa is ook het balanstotaal en daarmee het totale vermogen ondergewaardeerd en dit betekent dat de kapitalisatiefactor feitelijk hoger zou zijn dan berekend.

23 maximumscore 2

$$\frac{19.691.338}{21.879.281} \times 100\% = 90\%; \text{ bovengrens is } 85\%$$

24 maximumscore 3

eigen vermogen $2.834.279 + 2.295.025 = 5.129.304$
 Stel Y = financiering met EV

$$\frac{5.129.304 + Y}{19.691.338 + 6.650.000} = 0,20$$

$$Y = 138.963$$

$$\text{toename vreemd vermogen } 6.650.000 - 138.963 = \text{€ } 6.511.037$$

25 maximumscore 2

Voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- interen op liquide middelen; er is geen extra vermogen nodig, dus kapitalisatiefactor blijft gelijk (bij gelijkblijvende operationele baten);
- verkopen van effectenportefeuille; er is geen extra vermogen nodig, dus kapitalisatiefactor blijft gelijk (bij gelijkblijvende operationele baten);
- vordering bij ministerie OCW incasseren; er is geen extra vermogen nodig, dus kapitalisatiefactor blijft gelijk (bij gelijkblijvende operationele baten).

Opgave 6

26 maximumscore 2

Het economisch risico ligt niet bij het Loodswezen, dus de auto's worden niet op de balans opgenomen.

27 maximumscore 2

diesel:

$$\frac{40 \times 2 \times 5,7 \times 1,25}{100} = 5,70$$

$$\text{besparing } 35 - 5,70 - 3,80 \times 2 = 21,70$$

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • extra constante kosten $1.111 \times 12 \times 3 + 32.587,25 \times 4 = 170.345$ • aantal noodzakelijke ritten om deze extra kosten via besparing terug te verdienen: $\frac{170.345}{21,70} = 7.850 \text{ ritten}$ • $7.850 < 8.350$ dus is het bedrijfseconomisch verantwoord 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 29 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 1	www.fakton.nl
bron 2	www.nordic-europe.com
bron 3	www.senternovem/duurzameenergie
bron 4	www.nieuwbouw-woningen.nl
bron 5	www.regelingen.agentschap.nl (bewerkt)
bron 6	www.aob.nl
bron 7	www.vo-raad.nl/themas/bekostiging/rapport-commissie-Don (bewerkt)
bron 8	www.cijfers.minocw.nl (bewerkt)